

Krajowy
Fundusz
na rzecz Dzieci

ul. Pasteura 5a
02-093 Warszawa
tel.+48 22 848 24 68
NIP: 521-29-66-282
www.fundusz.org
biuro@fundusz.org

Sprawozdanie 2013

Pomaganie najczęściej kojarzymy z dzieleniem się. Część tego, czego sami mamy więcej, ofiarowujemy osobom, dla których los był mniej łaskawy. Nam bliższy jest jednak inny sens pomagania – współpraca. Staramy się wspólnie z podopiecznymi robić wszystko, by ich talent mógł się w pełni rozwinąć.

Dane organizacji

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci
Stowarzyszenie o statusie organizacji pożytku publicznego
Siedziba: 02-093 Warszawa, ul. Pasteura 5a
KRS: 0000044710

Skład Zarządu

prof. Konrad Banaszek (Skarbnik)
dr Piotr Borsuk
Marcin Braun
prof. Adam Frączek
Adam Izdebski
dr Wawrzyniec Kofta
prof. M. Katarzyna Kornacka (Wiceprzewodnicząca)
Joanna Kulesza
Maria Mach (Sekretarz, Dyrektor Biura)
prof. Jan Madey (Przewodniczący)
prof. Zbigniew Marciniak (Wiceprzewodniczący)
prof. Krystyna Makowska-Ławrynowicz
prof. Lucjan Pielą
prof. Andrzej Sękowski
prof. Janusz Siedlecki

*Dziękujemy wszystkim naszym współpracownikom i wolontariuszom,
dzięki którym prowadzimy naszą działalność*

*Szczególne podziękowania kierujemy do naszego Partnera Strategicznego
Fundacji PZU*

O Funduszu

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, opierając się na pracy społecznej członków i zaangażowaniu pracowników naukowych wyższych uczelni. Współpracujemy z uczelniami, instytucjami badawczymi, kulturalnymi i artystycznymi zapewniając bezpłatny udział dzieci i młodzieży w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach wzmacniających rozwój ich uzdolnień, są to m.in. specjalistyczne warsztaty naukowe, staże badawcze, wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe, warsztaty muzyczne, plastyczne oraz koncerty uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Pomagamy finansowo młodym muzykom przy wyjazdach na kursy muzyczne, baletowe, a także przy zakupie instrumentów. Wspieramy różnorodne inicjatywy służące rozwijaniu uzdolnień i pasji dzieci i młodzieży. Inicjujemy dyskusje specjalistów i organizujemy zajęcia dla nauczycieli na temat pracy z uczniem zdolnym, zachęcamy do uwzględnienia szczególnych potrzeb tej grupy uczniów w pracy szkół, uczelni i instytutów badawczych.

Program pomocy wybitnie zdolnym adresowany jest do uczniów o bardzo różnorodnych zainteresowaniach i uzdolnieniach. Co roku przyjmujemy do Programu ponad 500 zdolnych uczniów z całego kraju zajmujących się naukami ścisłymi, przyrodniczymi czy humanistycznymi. Ważnym celem Programu jest wspieranie samodzielnej pracy nad rozwojem zainteresowań i zdobywanie przez uczestników cennych umiejętności i wiedzy. Staramy się rozwijać w młodych ludziach ciekawość i pasję naukowe, stawiamy przed nimi trudne wyzwania, których na co dzień w swoim środowisku są pozbawieni.

Fundusz pomaga zdolnej młodzieży zapewniając całkowicie bezpłatny udział w różnego rodzaju formach aktywności, zależnie od zainteresowań i uzdolnień. Tematykę zajęć staramy się dobierać tak, żeby dotyczyła aktualnych problemów i metod badawczych, zarówno jeśli chodzi o pracę w laboratorium z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu, czy o pracę z tekstem. Najistotniejszym czynnikiem stymulującym rozwój młodzieży zdolnej jest stawianie przed nimi zadań na miarę ich możliwości. Dlatego realizacja naszego Programu nie byłaby możliwa bez zaangażowania pracowników naukowych wyższych uczelni i placówek badawczych. To oni poświęcają swój czas na przygotowanie i przeprowadzenie zajęć, opracowują problemy badawcze. W pracę z naszymi młodymi naukowcami angażują się najlepsi specjaliści w swoich dziedzinach, naukowcy z wieloletnim stażem i dorobkiem naukowym, profesorowie, doktorzy, doktoranci, studenci pierwszych lat studiów. Do grona współpracowników i członków stowarzyszenia co roku dołączają dawni stypendyści. Wielu z nich zostaje naszymi wolontariuszami i pracuje z młodszymi kolegami. Działają na rozmaitych obszarach nauki, techniki, medycyny, literatury czy sztuki. Współpracują z nami pracownicy naukowcy następujących instytucji: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Warszawskiej, instytutów Polskiej Akademii Nauk, Centrum Astronomii UMK w Toruniu, Akademii Muzycznej i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Wszyscy pracownicy naukowcy współpracujący z Funduszem nie pobierają wynagrodzenia za prowadzenie zajęć.

Kwalifikacja do Programu przeprowadzana jest w miesiącach czerwiec – wrzesień każdego roku w oparciu o wyniki pracy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w 4-stopniowej procedurze z udziałem specjalistów z poszczególnych dziedzin. W kwalifikacji uczestniczą współpracujący z Funduszem pracownicy naukowcy wyższych uczelni i instytutów PAN, artyści oraz dawni uczestnicy Programu. Nominacja do Programu przyznawana jest na okres od 1 października do 30 września każdego roku. Wnioski o objęcie pomocą Funduszu złożyć może każdy: nauczyciel, rodzic, czy sam uczeń. Najczęściej czynią to szkoły. W każdym przypadku zwracamy się do osoby

zgłoszonej o własną wypowiedź na temat zainteresowań oraz o przedstawienie wyników pracy. Staramy dowiedzieć się, co sami zgłaszający uważają za najistotniejsze w swojej pracy, co ich interesuje, ciekawi i pasjonuje.

Fundusz w 2013

W roku szkolnym 2012/2013 do Programu zakwalifikowano 523 uczniów w tym o uzdolnieniach poznawczych 341, muzycznych 134, plastycznych 36 i baletowych 12. Do grona stypendystów zakwalifikowano 102 osoby (w tym 51 po raz pierwszy), do grona podopiecznych 148, do grona kandydatów 273 osoby. W roku szkolnym 2013/2014 do Programu zakwalifikowano 518 uczniów, w tym o uzdolnieniach poznawczych 327, muzycznych 135, plastycznych 36 i baletowych 20. Status stypendysty przyznano 110 osobom (w tym 58 po raz pierwszy), podopiecznego 154, kandydata 254 uczniom. Do Programu przyjmowani są uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych. 30% mieszka na wsi i w małych miasteczkach, a 59 % poza miastami wojewódzkimi, 40% stanowią dziewczęta.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych

Specjalistyczne warsztaty badawcze

Specjalistyczne warsztaty badawcze są jedną z podstawowych form pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych. Ich podstawowym celem jest zapoznanie uczestników z najnowocześniejszym sprzętem laboratoryjnym i metodologią pracy badawczej. Podczas zajęć w miarę możliwości stykają się z aktualnymi problemami naukowymi, które są przedmiotem badań w placówce organizującej zajęcia. Kolejnym ważnym elementem warsztatów jest możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu i ewentualnej współpracy z pracownikami naukowymi (często owocem tej współpracy są staże badawcze). Bardzo duże znaczenie dla rozwoju uczestników mają też kontakty z rówieśnikami, możliwość pracy w zespole oraz brak czynników rywalizacji. W trosce o rozwój nie tylko ich uzdolnień naukowych, ale także osobowości i wrażliwości staramy się wzbogacać ich pobyt na warsztatach wyjściem do teatru lub filharmonii.

Fundusz organizuje warsztaty naukowe oddzielnie dla uczniów klas I-II gimnazjów i szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klasy gimnazjum. Warsztaty dla młodszych uczestników Programu mają nieco inny charakter niż zajęcia przygotowywane dla licealistów. Ich zadaniem jest przede wszystkim rozbudzenie i ukierunkowanie zainteresowań młodych przez umożliwienie im zapoznania się z podstawowymi metodami pracy badawczej oraz wskazanie ciekawych zagadnień naukowych w powiązaniu ze zjawiskami życia codziennego. Znaczącą rolę odgrywają też działania integracyjne i ogólnorozwojowe nastawione na wspomaganie harmonijnego rozwoju młodych ludzi. Warsztaty badawcze dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klas gimnazjów odbywały się w czołowych placówkach PAN i na wyższych uczelniach. Mają one na celu przygotowanie do pracy badawczej, zapoznanie z najlepszymi ośrodkami badawczymi, nowoczesnymi metodami badań i aparaturą w poszczególnych dziedzinach oraz najciekawszymi problemami badawczymi w danych placówkach naukowych. Warsztaty, z wyjątkiem warsztatów biologicznych i chemicznych, odbywały się w jednej placówce.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 13-18 stycznia 2013. Wzięło w nich udział 19 uczniów. Tutorami było 2 dawnych uczestników Programu, obecnie studentów fizyki na UW. Temat warsztatów: *Fizyka magnetyzmu, nadprzewodnictwa i półprzewodników oraz biofizyka*. Warsztaty przygotowane od strony merytorycznej i koordynowane przez prof. Grzegorza Grabeckiego. Uczestnicy warsztatów zostali podzieleni na 9 zespołów badawczych w zależności od tego, które zadanie kwalifikacyjne wybrali przed warsztatami. Podczas warsztatów uczestnicy oprócz pracy w laboratorium mieli możliwość korzystania z bogatych zbiorów biblioteki Instytutu, a także konsultacji z pracownikami naukowymi Instytutu. Warsztaty zakończono seminarium podsumowującym, podczas którego zespoły prezentowały wyniki swojej pracy.

➤ **Warsztaty w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 3-8 lutego 2013 dla 11 uczestników. Od uczestników warsztatów wymagane były umiejętności programistyczne. Temat warsztatów: *Modelowanie matematyczne zjawisk ze świata naturalnego*. Warsztaty przygotowane i koordynowane przez prof. Marka Niezgódkę, dyrektora ICM. Uczestnicy warsztatów pracowali w zespołach w laboratorium komputerowym pod opieką pracowników Instytutu. W ramach warsztatów oprócz pracy w grupach w laboratorium komputerowym, odbywały się wykłady wspólne dla wszystkich.

➤ **Warsztaty chemiczne na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 17-22 lutego. Uczestniczyło w nich 31 uczniów. Opiekowało się nimi 2 tutorów, studentów chemii na UW. Warsztaty przygotowane merytorycznie i koordynowane przez prof. Mariannę Kańską z Zakładu Chemii Organicznej. Zajęcia odbywały się na Wydziale Chemii i w laboratoriach innych placówek badawczych w 5 grupach według zainteresowań badawczych uczestników (Zakład Biofizyki IFD Wydziału Fizyki UW, Zakład Chemii Organicznej Wydziału Chemii UW, Zakład Technologii Chemicznej Wydziału Chemii UW, Zakład Chemii Nieorganicznej i Analitycznej Wydziału Chemii UW, Zakład Chemii Fizycznej Wydziału Chemii UW). Warsztaty umożliwiły uczestnikom zapoznanie się z pracą w prawdziwych laboratoriach naukowych. Oprócz zajęć w grupach badawczych, odbyły się też wykłady wspólne dla wszystkich, z zakresu współczesnej chemii.

➤ **Warsztaty matematyczne w Gdyni**

Warsztaty odbyły się w dniach 1-3 marca 2013. Wzięło w nich udział 21 uczniów szkół podstawowych oraz klas I-II gimnazjów. Warsztaty od strony merytorycznej przygotował i koordynował nauczyciel matematyki prof. Wojciech Tomalczyk. Są to jedyne warsztaty Funduszu, na które uczniowie przyjeżdżają z nauczycielem lub rodzicem. Zajęcia odbywają się w III LO im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni, tam też są wszyscy zakwaterowani. W programie zajęć znalazły się wykłady, seminaria, odczyty uczestników, konsultacje i konkurs matematyczny. Podczas warsztatów przewidziano również zajęcia dla rodziców poświęcone wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży uzdolnionej. Warsztaty poprowadziła dyrektor Biura Funduszu Maria Mach, wzięło w nich udział 15 osób. Oprócz zajęć warsztatowych zaplanowano również wycieczkę po Trójmieście i spacer brzegiem morza.

➤ **Warsztaty biologiczne w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 3-8 marca 2013. Uczestniczyło w nich 31 uczniów. Opiekowało się nimi 3 byłych uczestników Programu, obecnie studentów biologii na UW i medycyny na WUM. Od strony merytorycznej warsztaty przygotowane przez koordynatorów poszczególnych placówek badawczych, w których odbywały się zajęcia: Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Instytut Matki i Dziecka Zakład Genetyki Medycznej, Zakład Genetyki Bakterii Instytut Mikrobiologii Wydziału Biologii UW, Zakład Parazytologii Instytut Zoologii UW, Ogród Botaniczny UW, Zakład Paleobiologii i Ewolucji UW, Zakładzie Fiziologii Zwierząt UW. Uczestnikom zaproponowano do wyboru 7 wariantów zajęć w różnych ośrodkach badawczych. Podczas warsztatów uczestnicy zapoznali się z nowoczesnymi metodami i aparaturą badawczą, a także sami mieli możliwość przeprowadzania doświadczeń i opracowywania wyników.

➤ **Warsztaty informatyczne w Instytucie Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 6-10 marca 2013. Wzięło w nich udział 13 uczestników, opiekowało się nimi 3 studentów informatyki i matematyki na UW. Temat warsztatów: *Jak sobie radzić z problemami NP – trudnymi?* Warsztaty są organizowane we współpracy z Instytutem Informatyki UW. Opiekę naukową nad warsztatami sprawował prof. Krzysztof Diks. Warsztaty zostały przygotowane i przeprowadzone przez dawnych stypendystów Funduszu, obecnie doktorantów i studentów matematyki i informatyki na UW. Oprócz wysłuchania wykładów, uczestnicy pracowali nad zadaniami dotyczącymi problematyki wykładów, był również czas na pracę własną.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 10-15 marca 2013. Uczestniczyło w nich 12 uczniów. Tutorami było 2 studentów fizyki i matematyki na UW. Warsztaty przygotowane merytorycznie i koordynowane przez prof. Bogdana Cichockiego z Instytutu Fizyki Teoretycznej UW. Uczestnicy warsztatów pracowali pod kierunkiem pracowników naukowych w 6 zespołach nad wybranymi tematami badawczymi, z zakresu których rozwiązali zadania kwalifikujące na warsztaty. Podczas warsztatów uczestnicy przeszli przez cały cykl pracy badawczej od ogólnego zapoznania się z problematyką, poprzez przeprowadzenie doświadczeń, opracowywanie wyników do prezentacji i dyskusji. Warsztaty kończą się prezentacją wyników na seminarium podsumowującym, które odbyło się 8 czerwca 2013 na Wydziale Fizyki UW.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 4–7 kwietnia 2013. Wzięło w nich udział 39 uczniów klas ponadgimnazjalnych. Opiekowało się nimi 4 tutorów, studentów matematyki i informatyki na UJ i student matematyki na UW. Tematyka warsztatów dotyczyła *Teorii grafów*. Warsztaty od strony merytorycznej przygotował i koordynował dr Marcin Kulczycki z Instytutu Matematyki UJ. Uczestnicy oprócz wysłuchania wykładów pracowali również samodzielnie rozwiązując zadania podczas ćwiczeń. Program warsztatów obejmował również zwiedzanie Krakowa.

➤ **Warsztaty neuronaukowe w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN**

Warsztaty odbyły się w dniach 9-14 czerwca 2013. Wzięło w nich udział 16 uczestników. Opiekował się nimi były stypendysta Funduszu z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN. Warsztaty przygotowane i koordynowane przez dra hab. Daniela K. Wójcika z Pracowni Neuroinformatyki IBD PAN. W ramach warsztatów przewidziano wykłady wspólne dla wszystkich i zajęcia w 9 pracowniach według zainteresowań uczestników: Pracowni Neuroinformatyki, Pracowni Modeli

Zwierzęcych, Pracowni Układu Wzrokowego, Pracowni Molekularnych Podstaw Zachowania, Pracowni Etologii, Pracowni Neurobiologii, Pracowni Neuromorfologii Pracowni Neuromorfologii Molekularnej i Systemowej, Pracowni Biofizyki Komórki, Pracowni Neurobiologii Emocji. Oprócz zajęć w grupach w poszczególnych pracowniach, uczestnicy wysłuchali również wykładów przygotowanych przez pracowników naukowych Instytutu.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Organicznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 24-29 listopada 2013, wzięło w nich udział 19 uczestników. Opiekę sprawowało 2 opiekunów, obecnie studentów na Wydziale Chemii UW. Temat warsztatów: *Synteza organiczna, metody spektroskopowe, synteza związków biologicznie aktywnych*. Od strony merytorycznej warsztaty zostały przygotowane i koordynowane przez prof. Zofię Lipkowską. Celem warsztatów jest pogłębienie wiedzy w zakresie syntezy organicznej, zapoznanie z nowoczesnymi metodami badawczymi i aparaturą. Uczestnicy pracowali w 12 zespołach badawczych, zgodnie z własnymi zainteresowaniami i preferencjami naukowymi. Oprócz tego wszyscy uczestniczyli we wspólnych wykładach i zapoznali się z badaniami prowadzonymi w Instytucie. Uczestnicy mieli możliwość korzystania z bogatych zbiorów biblioteki Instytutu, a także konsultacji po zajęciach.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Fizycznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 24-29 listopada 2013, wzięło w nich udział 11 uczestników. Grupą opiekował się były stypendysta Funduszu, obecnie student na Wydziale Chemii UW. Uczestnicy pracowali nad zagadnieniami: fizykochemia kompleksów supramolekularnych, fotochemia i spektroskopia, chemiczne przetwarzanie informacji. Od strony merytorycznej warsztaty zostały przygotowane i koordynowane przez prof. dr hab. Jacka Waluka. Uczestnicy pracowali w 6 zespołach badawczych, zgodnie z własnymi zainteresowaniami i preferencjami naukowymi, każdy zespół realizował inny projekt badawczy. Oprócz tego wszyscy uczestniczyli we wspólnych wykładach i zapoznali się z badaniami prowadzonymi w Instytucie.

➤ **Warsztaty przyrodnicze w laboratoriach Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 27 listopada – 3 grudnia 2013. Uczestniczyło w nich 27 uczniów. Opiekę sprawowało 3 byłych stypendystów Funduszu. Warsztaty te, są organizowane tylko dla uczniów szkół podstawowych oraz klas I-II gimnazjów. Odbywały się w Centrum Szkoleniowo – Konferencyjnym w Miedzeszynie i w laboratoriach Uniwersytetu Warszawskiego. Od strony merytorycznej warsztaty przygotowane przez dawnego stypendystę Adama Czogallę. Podczas tegorocznych warsztatów przygotowano dla uczestników zajęcia laboratoryjne, wykłady pracowników naukowych UW i PAN, a także tzw. „wykłady studenckie” prowadzone przez opiekunów - tutorów, studentów i doktorantów kierunków matematyczno-przyrodniczych. W miejscu zakwaterowania do dyspozycji uczestników warsztatów przygotowano bibliotekę z wybranymi pozycjami naukowymi i popularnonaukowymi. Oprócz zajęć uczniowie spędzili kilka godzin w Centrum Nauki Kopernik.

➤ **Warsztaty w Centrum Astronomii UMK w Piwnicach koło Torunia**

Warsztaty odbyły się w dniach 1-6 grudnia 2013 dla 12 uczestników. Warsztaty koordynował i jednocześnie opiekował się uczestnikami, były stypendysta Funduszu, Sebastian Soberski, obecnie Kierownik Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego w Grudziądzu. Zajęcia poświęcone były głównie radioastronomii, komputerowemu przetwarzaniu obrazów radioastronomicznych i optycznych, poznaniu nowoczesnych urządzeń i metod astrofizyki. Podczas warsztatów przewidziano również czas na pracę własną, uczestnicy mogli korzystać

z pracowni komputerowej, biblioteki lub prowadzić obserwacje optyczne i konsultacje. Zorganizowano również spotkanie z podróżniczką przez Arktykę.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 5-8 grudnia 2013. Wzięło w nich udział 28 uczestników. Grupą opiekowało się 2 doktorantów WMliM UW i student matematyki i informatyki na UW. Temat warsztatów: *O geometrii nieeuklidesowej hiperbolicznej*. Kierownictwo naukowe warsztatów: prof. Jacek Świątkowski z Instytutu Matematycznego UW. Uczestnicy warsztatów wysłuchali wykładów, a podczas ćwiczeń pracowali w grupach.

➤ **Warsztaty matematyczne dla uczniów III klas gimnazjów w Centrum Studiów Zaawansowanych Politechniki Warszawskiej**

Warsztaty odbyły się w dniach 13-16 grudnia 2013. Uczestniczyło w nich 25 uczniów kl. III gimnazjum. Temat warsztatów: *Ile tego jest? Elementy kombinatoryki*. Warsztaty od strony merytorycznej przygotowała i koordynowała dr Joanna Jaszuńska z Centrum. Opiekę nad uczestnikami sprawowali byli stypendyści Funduszu, obecnie studenci matematyki na UW. Oprócz zajęć uczestnicy mieli okazję zwiedzić Centrum Nauki Kopernik i zobaczyć film w technologii 3D w Planetarium Centrum Nauki Kopernik.

Seminaria humanistyczne

Seminaria humanistyczne służą zapoznaniu uczestników Programu z najnowszymi osiągnięciami w zakresie historii, historii sztuki, językoznawstwa, teorii literatury czy kulturoznawstwa. Zajęcia, w formie wykładów i konwersatoriów, są prowadzone przez wybitnych przedstawicieli polskiej humanistyki. Uzupełnieniem programu seminariów są wizyty w muzeach, teatrach, pokazy filmów i spektakli oraz dyskusje w gronie uczestników.

➤ **Seminaria Humanistyczne w Warszawie II**

II Seminaria Humanistyczne odbyły się w dniach 22-24 marca 2013 i uczestniczyło w nich 24 uczniów. Podczas Seminariów uczestnikami opiekowało się 2 byłych stypendystów Funduszu, obecnie studentów MISH UW. W programie przewidziano cztery specjalistyczne seminaria. Motywem przewodnim Seminariów była postać Fausta. Zajęcia poprowadzili pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego, m.in.: prof. Krzysztof Rutkowski z Instytutu Badań Interdyscyplinarnych, dr Michał Mizera z Wydziału Artes Liberales i dr Monika Murawska, historyk sztuki, filozof. Uczestnicy Seminariów zobaczyli dwie wystawy w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta i w Muzeum Narodowym. Obejrzelili także spektakl *Mephisto Waltz* w ramach festiwalu *Gorzkie Żale* w cyklu *Spotkania z Faustem*.

➤ **Seminarium Filmowe prof. Krzysztofa Zanussiego**

Seminarium odbyło się w dniach 20-22 września 2013. Jak co roku nasi podopieczni byli gośćmi Państwa Zanussich w ich domu w Laskach k. Warszawy. W Seminarium wzięło udział 17 uczestników. Program przygotował prof. Zanussi i zaproponował temat: *Czy dobro i zło są przemieszane po równo*. Opiekunem grupy był dr Michał Mizera z Wydziału Artes Liberales UW. W programie przewidziano projekcje filmów w reżyserii Krzysztofa Zanussiego oraz wizytę w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta i Teatrze Narodowym.

➤ XVII Spotkania Humanistyczne w Krakowie

Spotkania odbyły się w dniach 1-6 grudnia 2013 i wzięło w nich udział 29 uczestników o zainteresowaniach humanistycznych. Opiekowało się nimi 3 dawnych stypendystów: dr Igor Kraszewski z Instytutu Historii UAM w Poznaniu, Maria Mach, absolwentka Wydziału Filozofii UJ i dr Michał Mizera z Wydziału Artes Liberales UW. W ramach zajęć odbyły się wykłady i seminaria najciekawszych przedstawicieli krakowskiej humanistyki, spotkania z twórcami, wizyty w muzeach i w teatrze. Tegoroczny program Seminariów został ułożony wokół *Wesela* i twórczości Stanisława Wyspiańskiego. Zajęcia poprowadzili pracownicy naukowcy UJ m.in.: Wydziału Polonistyki, Instytutu Filologii Angielskiej, Instytutu Filologii Klasycznej. Oprócz tego uczestnicy odbyli spacer po Krakowie szlakiem *Wesela*, odwiedzili galerię – pracownię Tadeusza Kantora, spotkali się z asystentką Czesława Miłosza w jego mieszkaniu.

➤ Seminaria Humanistyczne w Warszawie

Seminaria odbyły się w dniach 13-15 grudnia 2013 i wzięło w nich udział 31 uczestników o zainteresowaniach humanistycznych. Podczas seminariów opiekunami byli dawni uczestnicy Programu, doktorant w Instytucie Historii Prawa i studentka MISH UW. W programie przewidziano zajęcia w trzech grupach zależnie od zainteresowań uczestników: Historia starożytna, Historia nowożytna – zajęcia odbywały się w Instytucie Historycznym UW, Historia mówiona – na Wydziale Artes Liberales UW. Dla wszystkich uczestników Seminariów odbyło się konwersatorium z prof. Jerzym Axerem, którego tematem był wcześniej obejrzany spektakl w Teatrze Narodowym: *Sprawa* na podstawie *Samuela Zborowskiego* Juliusza Słowackiego.

Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe

Wielodyscyplinarne obozy naukowe są najstarszym elementem Programu. Ich podstawową ideą jest umożliwienie młodym ludziom, nie tylko doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy w interesujących ich dziedzinach, ale także wzbudzenie szerszych zainteresowań nauką, sztuką i życiem społecznym. Staramy się podczas obozów stworzyć uczestnikom warunki do integracji (w tym z uczestnikami o uzdolnieniach artystycznych) i rozwoju umiejętności społecznych. W przypadku obozów wakacyjnych znaczącą rolę odgrywają też zajęcia poświęcone zapoznaniu uczestników z historią i walorami miejsca, w którym odbywają się zajęcia.

- **Wielodyscyplinarny obóz naukowy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych**, Serock, 25 kwietnia – 5 maja 2013, 79 uczestników.
- **Wielodyscyplinarny obóz ogólnorozwojowy dla uczniów szkół gimnazjalnych i podstawowych**, Serock, 27 kwietnia – 4 maja 2013, 48 uczestników.

Dla uczestników obozów zajęcia z różnych dziedzin wiedzy prowadzone były przez pracowników uczelni i placówek naukowo-badawczych, głównie Uniwersytetu Warszawskiego i instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. Funkcję tutorów pełnili dawni stypendiści Funduszu, obecnie studiujący lub pracujący naukowo.

Przez 12 dni obozu nasi podopieczni słuchali wykładów, rozwiązywali problemy warsztatowe, spotykali się i rozmawiali z wybitnymi naukowcami i artystami, współpracowali przy tworzeniu filmu, czy spektaklu teatralnego. Programy obozów są ułożone tak, aby uczestnicy mogli wybierać zajęcia, które są dla nich najbardziej interesujące. Oprócz zajęć warsztatowych i wykładów, prowadzonych przez wybitnych specjalistów, ważne miejsce w programie obozów

zajmują spotkania z wybitnymi ludźmi świata nauki i twórcami oraz zajęcia ogólnorozwojowe: filmowe, muzyczne, plastyczne, teatralne.

Warsztaty naukowe polegały na samodzielnej pracy nad problemami zaproponowanymi przez prowadzących zajęcia. Codziennie odbywało się 10–11 specjalistycznych warsztatów naukowych do wyboru: astronomiczne, biologiczne, chemiczne, fizyczne, geograficzne, historyczne, humanistyczne, informatyczne, i matematyczne. Ważną formą pracy w grupie były zajęcia ogólnorozwojowe „ze zrozumieniem” patrzenie i słuchanie, działanie i rozmawianie. Zajęcia te miały służyć lepszemu rozumieniu świata, by uważniej słuchać, patrzeć, rozmawiać i działać.

Zaproszenia na spotkania przyjęli m.in.: Jan Klata, reżyser teatralny, dyrektor Narodowego Starego Teatru w Krakowie, prof. Małgorzata Grzegorzewska z Instytutu Anglistyki UW, prof. Mieczysław Mąkosza z Instytutu Chemii Organicznej PAN, prof. Krzysztof Diks z Instytutu Informatyki UW, dr Aldona Nawrocka z Uniwersytetu Muzycznego Fr. Chopina, prof. Agnieszka Pollo z Narodowego Centrum Badań Jądrowych, dr Jarosław Klejnocki dyrektor Muzeum Literatury, prof. Przemysław Urbańczyk z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, prof. Tomasz Dietl z Instytutu Fizyki PAN, prof. Ewa Bartnik z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, dr Lech Trzcionkowski z Instytutu Historycznego UW, prof. Józef Barnaś z Wydziału Fizyki UAM.

Dla młodszych uczniów odbywały się codziennie wykłady do wyboru na temat problemów z różnych dziedzin wiedzy, a po nich konsultacje i warsztaty, do wyboru: biologiczne, chemiczne, fizyczne, humanistyczne, informatyczne i matematyczne. Oraz zajęcia ogólnorozwojowe: warsztaty z myślenia, warsztaty plastyczne, teatralne i zajęcia rekreacyjno-sportowe.

Jak podczas każdego obozu zapewniono również czas na pracę własną i rekreację, odbyły się również obserwacje astronomiczne. Do dyspozycji uczestników przygotowano 2 pracownie komputerowe oraz bibliotekę zawierającą książki i czasopisma z różnych dziedzin wiedzy.

➤ **Wakacyjny obóz historyczno – matematyczno – przyrodniczy w Pasterce**

Zorganizowany w dniach 21 lipca – 4 sierpnia 2013. Wzięło w nim udział 13 uczestników. Od strony merytorycznej obóz przygotowany i poprowadzony przez trójkę byłych stypendystów Funduszu: dra Igora Kraszewskiego – nauki historyczne, Sylwię Szczepaniak – nauki przyrodnicze i Aleksandra Zabłockiego – matematyka. W programie obozu oprócz zajęć naukowych znalazły się wycieczki krajoznawcze, trasy ich były tak opracowane, aby uczestnicy zapoznali się z dziedzictwem przyrodniczo – kulturowym regionu. Uczniowie poznawali charakterystyczne formy geologiczne Gór Stołowych w najwyższej zachowanej warstwie stoliwa; zwiedzili Kaplicę Czaszek, park zdrojowy w Kudowie, Ścieżkę Edukacyjną Skalnej Rzeźby, rezerwat i ścieżkę edukacyjną Niknąca Łąka, Wambierzyce. Podczas zajęć matematycznych, prowadzonych przez mgra Aleksandra Zabłockiego z Instytutu Matematyki UW przedstawiono szeregi potęgowe w abstrakcyjnym ujęciu formalnym, a następnie w ujęciu analizy matematycznej oraz ich przykładowe zastosowania, głównie w kombinatoryce. Warsztaty miały na celu zaprezentowanie różnych sposobów rozumowań matematycznych: formalizowania intuicji, konstruowania nowych obiektów, łączenia wyników różnych dziedzin, dążenia do ogólnego spojrzenia na problem. Zajęcia historyczne prowadzone przez dra Igora Kraszewskiego z Instytutu Historii UAM dotyczyły problemów pracy ze źródłami historycznymi. Co stało się punktem wyjścia do przedstawienia głównych cech rodzimej heraldyki i zasadniczych kierunków badawczych w tej dziedzinie. Spotkania przyrodników odbywały się w terenie i dotyczyły problemów lokalnego środowiska, w szczególności owadów Parku Narodowego Gór Stołowych.

➤ **Wakacyjne Spotkania Wielodyscyplinarne *Rzeczpospolita mniej znana***

W każde wakacje Fundusz organizuje Spotkania uczestników Programu – kiedyś pod nazwą *Spotkania na Kresach Rzeczypospolitej*, obecnie – *Rzeczpospolita mniej znana*. Spotkania mają służyć przede wszystkim stworzeniu warunków do pracy i rozwoju zainteresowań, co roku odbywają się w innym ciekawym miejscu. Do tej pory Spotkania miały miejsce w Drohiczynie, Supraślu, Tykocinie, Puńsku, Tomaszowie Lubelskim, Komańczy, Bieczu, Ustroniu, Paczkowie, Bolkowie, Sulęcinie, Pyrzycach, Kartuzach, Reszlu, Węgorzewie, Opatowie, Zwierzyńcu, w Kruszwicy. Tegoroczne Spotkania odbyły się w dniach 3-17 sierpnia w Brodnicy na Kujawach w pobliżu Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Uczestniczyło w nich 45 uczniów o różnych zainteresowaniach. Tematem wiodącym zajęć plastycznych była *Natura*. Stałą opiekę nad plastykami sprawował prof. Marian Stępak z Wydziału Sztuk Pięknych UMK i prof. Jacek Dyrzyński, kierownik Pracowni Wiedzy o Działaniach i Strukturach Wizualnych warszawskiej ASP oraz dawne stypendystki Funduszu: Dorota Budacz, absolwentka warszawskiej ASP i MISH UW i Karolina Borys, studentka na Wydziale Pedagogiki Wczesnoszkolnej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. W programie Spotkań przewidziano różnorodne zajęcia prowadzone przez dawnych stypendystów Funduszu: warsztaty psychologiczne, teatralne, historyczne, matematyczne, z krytyki sztuki, fotograficzno-chemiczne, ekonomiczne, filozoficzne, astronomiczne, muzyczne. Uczestnicy Spotkań przy dobrej pogodzie prowadzili nocne obserwacje nieba z dawnym stypendystą Funduszu Sebastianem Sobierskim, Kierownikiem Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego w Grudziądzu. W trakcie Spotkań nasi młodzi muzycy wykonali dwa publiczne koncerty: w gotyckim kościele pod wezwaniem św. Katarzyny oraz w Pałacu Anny Wazówny, a młodzi plastycy pokazali swoje najciekawsze prace plastyczne w Brodnickim Domu Kultury.

➤ **Szkoła letnia – *Collegium Invisible***

Collegium Invisible i Fundusz organizują wspólnie wakacyjne warsztaty dla młodych pasjonatów nauki pod nazwą *Szkoła Letnia*. Tegoroczny obóz odbył się w Ciężeniu nad Wartą w dniach od 26 sierpnia do 4 września, uczestniczyło w nim 11 maturzystów. W ciągu 10 dni uczestnicy brali udział w autorskich zajęciach przygotowanych przez studentów *Collegium Invisible* oraz w warsztatach zaproszonych gości z najlepszych polskich uniwersytetów. Oprócz zajęć każdy uczestnik wygłasza wykład z zakresu swoich zainteresowań naukowych, który przygotowuje pod opieką studenta Collegium jeszcze przed rozpoczęciem obozu. W programie obozu znalazł się również czas na dyskusje, wycieczki, ogniska i wieczory filmowe.

Staże badawcze

W trakcie warsztatów nawiązywane są kontakty, których owocem jest współpraca niektórych uczestników z placówkami badawczymi w formie staży badawczych. Staże są dla uczestników Programu szansą na prowadzenie samodzielnych badań, pod opieką naukową pracownika instytucji badawczej. Staż może się odbywać jako kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów lub włączenie się do pracy badawczej placówki nad innym tematem, czy podjęcie samodzielnie postawionego tematu badawczego pod opieką poznanych podczas warsztatów pracowników nauki. Staże trwają od 2 do 4 tygodni, głównie w czasie wakacji od czerwca do września. Zdobyte doświadczenia umożliwiają pełne włączenie się ich uczestników do pracy badawczej na uczelniach czy w instytutach PAN już w czasie studiów. Często efektem stażu jest zgłoszenie do Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, a także publikacje w czasopiśmie popularnonaukowych i stricte naukowych.

W 2013 zrealizowano 67 staży w 19 placówkach badawczych:

1. Centrum Badań Kosmicznych PAN – 1 staż
2. Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie – 1 staż
3. Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego – 1 staż
4. Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN – 12 staży
5. Instytut Chemii Organicznej PAN – 2 staże
6. Instytut Fizyki Molekularnej PAN – 8 staży
7. Instytut Fizyki PAN – 5 staży
8. Instytut Matematyczny PAN – 3 staże
9. Instytut Matki i Dziecka Zakład Genetyki Medycznej – 3 staże
10. Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej – 2 staże
11. Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza – 1 staż
12. Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Warszawskiego – 4 staże
13. Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego – 1 staż
14. Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego – 10 staży
15. Wydział Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego – 1 staż
16. Wydział Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego – 8 staży
17. Wydział Matematyki Informatyki i Mechaniki Uniwersytet Warszawski – 1 staż
18. Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej – 2 staże
19. Wydział Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Jagiellońskiego – 1 staż

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach muzycznych

Koncerty

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci organizuje koncerty z udziałem uczestników Programu – uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Publiczne występy służą nie tylko promocji młodych talentów, ale przede wszystkim są niezbędne w kształceniu muzyków i w zdobywaniu przez nich sprawności estradowej. Są istotą i celem aktywności każdego muzyka, stanowią także sprawdzian przed udziałem w konkursach. Koncerty organizowane są przy niewielkich nakładach finansowych ze strony Funduszu dzięki zrozumieniu i życzliwości dysponentów sal koncertowych, akompaniatorów oraz właścicieli i pracowników drukarni. Na wszystkie koncerty Funduszu, poza odbywającymi się w Zamku Królewskim w Warszawie, wstęp jest wolny. Zamek sprzedaje bilety wstępu, z czego dochód przeznacza na pokrycie własnych kosztów.

W 2013 Fundusz zorganizował 13 koncertów w Zamku Królewskim i Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki. Oprócz tego nasi młodzi muzycy zagrali podczas: Gali Przedsiębiorczości w Pałacu Prezydenckim, uroczystości wręczenia nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w Zamku Królewskim, uroczystości wręczenia nagród Polskiego Towarzystwa Fizycznego w Zamku Królewskim, Gali Pro Publico Bono w Krakowie, finału programu edukacyjnego "Moja szkoła w UE" w Pałacyku MSZ, otwarcia wystawy pasów kontuszowych w Pałacu Pod Blachą w Zamku Królewskim (Fundacja Teresy Sahakian), Międzynarodowej Konferencji Fizyki Półprzewodników w Jaszowcu, ceremonii otwarcia Kongresu IPTA (Congress on Pediatric Transplantation, koncertu w Ogrodzie Botanicznym z okazji Festiwalu Róż, Inauguracji Roku na Wydziale Polonistyki UW. Podczas pleneru w Brodnicy odbyły się dwa koncerty w wykonaniu uczestników Spotkań: w kościele pod wezwaniem św. Katarzyny i w Pałacu Anny Wazówny.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach plastycznych

Plener malarski, wystawy malarstwa i rysunku

Zajęcia malarstwa i rysunku są częścią odbywających się co roku *Wakacyjnych Spotkań Wielodyscyplinarnych Rzeczpospolita mniej znana*. Warsztaty plastyczne prowadzone są przez pedagogów z wyższych uczelni. Plastycy mają możliwość pracy w plenerze (materiałów dostarcza Fundusz), a także skorzystania z korekty oraz udziału w specjalistycznych wykładach i zajęciach ogólnorozwojowych. Tegoroczny plener malarski odbył się w Brodnicy na Kujawach w dniach 3-17 sierpnia 2013. Tematem wiodącym zajęć plastycznych była *Natura*. Stałą opiekę nad plastykami sprawowali: prof. Marian Stępak z Wydział Sztuk Pięknych UMK i prof. Jacek Dyrzyński, kierownik Pracowni Wiedzy o Działaniach i Strukturach Wizualnych warszawskiej ASP, oraz dawne stypendystki Funduszu: Dorota Budacz, absolwentka warszawskiej ASP oraz Karolina Borys studentka na Wydziale Pedagogiki Wczesnoszkolnej.

W 2013 odbyły się 3 wystawy malarstwa i rysunku uczestników Programu o uzdolnieniach plastycznych: pierwsza miała miejsce w ostatnich dniach pleneru w Brodnickim Domu Kultury w dniach 14-16 sierpnia, druga wystawa w dniach od 3 do 15 października w Galerii Uniwersytetu Warszawskiego w Pałacu Kazimierzowskim, a trzecia od 14 marca do 14 kwietnia w Galerii ABAKUS w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej w Warszawie.

Inne przedsięwzięcia Funduszu

Wielodyscyplinarne spotkanie stypendystów otrzymujących nominacje

Wielodyscyplinarne spotkanie inaugurujące program pomocy wybitnie uzdolnionym odbywa się co roku w listopadzie, w tym roku miało miejsce w dniach 16-18 listopada 2013. Uczestniczą w nim stypendyści z całej Polski o uzdolnieniach poznawczych, muzycznych, plastycznych i baletowych, którzy zostali zakwalifikowani do grona stypendystów po raz pierwszy. Razem z nimi zapraszani są też ich nauczyciele i rodzice. Nominacje do programu przyznawane są osobom, które mają znaczące osiągnięcia w pracy w zakresie zainteresowań. W programie spotkania, oprócz uroczystego wręczenia dyplomów odbywają się również zajęcia, a także wizyty w muzeach i teatrze. Osobne zajęcia przewidziane są dla rodziców i pedagogów. W spotkaniu inauguracyjnym w 2013 uczestniczyło 44 nowych stypendystów z całej Polski, którzy zostali zakwalifikowani do grona stypendystów po raz pierwszy i 29 nauczycieli i rodziców. Wręczenie nominacji odbyło się w niedzielę w dniu 17 listopada w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego. Przygotowano oddzielne programy pobytu grup według zainteresowań: Dom Spotkań z Historią, Centrum Nauki Kopernik oraz wieczorne rozmowy w grupach zainteresowań z udziałem dawnych stypendystów Funduszu. Ostatniego dnia spotkań, stypendyści uczestniczyli w zajęciach do wyboru, m.in. na UW: Wydziale Biologii, Wydziale Chemii, Wydziale Fizyki, Wydziale Matematyki, Informatyki i Mechaniki oraz w spotkaniach dla humanistów z pracownikami naukowymi poszczególnych wydziałów humanistycznych. Staraliśmy się też wzbogacić program dla rodziców i nauczycieli organizując warsztaty i dyskusje o potrzebach edukacyjnych i wspieraniu rozwoju uczniów zdolnych. Wszyscy uczestnicy Spotkań obejrzel balet *Sen nocy letniej* w Tatrze Wielkim Operze Narodowej, zwiedzili z przewodnikiem galerie stałe i wystawę czasową w Muzeum Narodowym.

Stypendia celowe oraz dofinansowanie udziału w kursach i konkursach

Fundusz przyznaje kilka razy w roku jednorazowe stypendia celowe, które służą udzielaniu indywidualnej pomocy uczniom realizującym różnorodne przedsięwzięcia zapewniające rozwój intelektualny i artystyczny. Jest to niezwykle ważna forma pomocy uczestnikom programu, pozwala ona z jednej strony dotrzeć z pomocą finansową do osób najbardziej potrzebujących – o tę formę wsparcia ubiegają się najczęściej osoby z rodzin o niskich dochodach – z drugiej zaś, dają pewność, że pomoc ta zostanie przeznaczona na inwestycje wspierające rozwój młodego człowieka. Stypendia pozwalają uczestnikom Programu o zdolnościach muzycznych na zakup instrumentów i akcesoriów muzycznych, a uczestnikom o uzdolnieniach poznawczych dają możliwość udziału w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą oraz pozwalają na zakup pomocy naukowych. W 2013 stypendia celowe przyznano 73 uczestnikom Programu pomocy wybitnie zdolnym.

Fundusz dofinansowuje również udział muzyków w wybranych przez nich kursach oraz konkursach instrumentalnych odbywających się zarówno w kraju jak i zagranicą, dofinansowanie dotyczyło kosztów wpisowego, pobytu oraz podróży.

Konkurs Prac Młodych Naukowców UE

Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej (*European Union Contest for Young Scientists, EUCYS*) jest organizowany przez Komisję Europejską od 1989 roku. Obejmuje nauki ścisłe, przyrodnicze, technikę, nauki ekonomiczne i społeczne. Wymagane jest przedstawienie wyników własnej pracy badawczej prowadzonej przed rozpoczęciem studiów. W konkursie uczestniczyć mogą uczniowie i studenci (co najwyżej I roku) w wieku 14-20 lat. Każdy kraj może zgłosić trzy prace z różnych dziedzin wyłonione w konkursie krajowym. Na etapie europejskim przyznawane są nagrody pieniężne i nagrody specjalne w postaci pobytu w czołowych europejskich placówkach badawczych lub udziału w międzynarodowych seminariach naukowych.

Polska Edycja EUCYS organizowana jest przez Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci od 1994 roku (EUCYS'95). Uczestniczyć w niej mogą jedynie prace wcześniej nagrodzone w jednym z konkursów ogólnopolskich lub polecane przez naukowca z danej dziedziny. Jury, w skład którego weszli naukowcy z najlepszych polskich uczelni i instytutów PAN, przewodniczy od 2009 roku dr Piotr Chrzastowski-Wachtel z Instytutu Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego. Narodowym Organizatorem Konkursu, akredytowanym przy Komisji Europejskiej jest prof. Jan Madey, który też niemal od początku polskiego udziału w EUCYS opiekuje się drużynami, biorącymi udział europejskich finałach.

W październiku 2012 roku do edycji 2013 zgłoszono 59 prac 71 autorów. Do dalszego opiniowania przekazano: 1 pracę z astronomii, 38 – z biologii, 7 – z chemii, 5 – z fizyki, 1 – z informatyki, 4 – z matematyki, 3 – z techniki.

20 najlepszych projektów jurorzy zaprosili na Festiwal Młodych Badaczy „Odkrycia”, który zorganizowaliśmy w dniach 15-17 marca 2013 w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Wystawę projektów zwiedzali także goście CNK, a konkursowi towarzyszyły warsztaty dla uczniów i nauczycieli, zwiedzanie wystaw CNK i koncert.

Nagrody pieniężne od lat przekazuje laureatom Fundacja BRE Banku. Wszyscy laureaci mają ponadto zapewnione indeksy najlepszych polskich uczelni.

- 3 równorzędne I nagrody w wysokości 5.000 PLN i nominacje do reprezentowania kraju na europejskich finałach konkursu w Pradze we wrześniu 2013 zdobyli:

- Michał Gumiela (Andrychów), Rafał Kozik (Bielsko-Biała) za projekt z dziedziny fizyki;
 - Aleksander Horawa (Warszawa) za pracę matematyczną;
 - Arkadiusz Jankiewicz (Wałbrzych) za badania w dziedzinie biologii.
- 2 równorzędne II nagrody w wysokości 4.500 PLN zdobyli:
 - Xavier Dobrzański (Wrocław);
 - Łukasz Skoczylas (Grodziec).
 - 4 równorzędne III nagrody w wysokości 3.000 PLN zdobyli:
 - Katarzyna Bieluń (Kościno), Anna Fabich (Szczecin);
 - Bartłomiej Bleszyński (Szczecin);
 - Mateusz Wilczek (Borówiec);
 - Bartłomiej Zawalski (Warszawa).

Jury przyznało także 4 nagrody rzeczowe za świetne plakaty dla Arkadiusza Jankiewicza (Wałbrzych), Moniki Jelonek (Kraków), Karoliny Klepacz (Łódź) i Wojciecha Nadary (Warszawa).

We wrześniu 2013 w Pradze odbyły się finały EUCYS 2013. Wszyscy reprezentanci naszego kraju zdobyli nagrody specjalne. Matematyk Aleksander Horawa otrzymał nagrodę w postaci wyjazdu na Intel ISEF do USA. Natomiast, zarówno fizycy Michał Gumiela i Rafał Kozik, jak i biolog Arkadiusz Jankiewicz, wygrali staże badawcze w najlepszych europejskich placówkach naukowych, odpowiednio do w ośrodku Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN w Genewie oraz w Europejskim Laboratorium Biologii Molekularnej EMBL w Heidelbergu.

Spotkanie Tutorów

Spotkanie odbyło się w dniach 13-15 września 2013, wzięło w nim udział 22 dawnych uczestników programu. Celem spotkania była integracja i wymiana doświadczeń między wolontariuszami – dawnymi uczestnikami programu, zaangażowanymi w prowadzenie zajęć, opiekę nad uczestnikami oraz kwalifikację do programu Funduszu. Znaczną część spotkania poświęcono na omówienie problemów związanych z rekrutacją do programu oraz oddziaływaniem zmian w systemie edukacji na poziom napływających zgłoszeń. Podczas spotkania uczestnicy zostali zapoznani z budową i funkcjonowaniem nowego, internetowego systemu obsługi uczestników i absolwentów programu, który będzie m.in. służył do oceny uczestników warsztatów i ułatwiał osobom opiniującym kwalifikację zgłoszeń do programu. W programie Spotkań znalazły się między innymi dyskusje na temat kierunków rozwoju Funduszu, o sprawach etycznych i praktycznych z jakimi styka się pracujący ze zdolną młodzieżą opiekun. Ponadto stworzono regulamin poszczególnych zajęć i omawiano zasady organizacji warsztatów, obozów i staży, przebiegu kwalifikacji na zajęcia i tworzenia programów merytorycznych zajęć.

Wyjazdy zagraniczne uczestników Programu Funduszu

Jedną z form wsparcia uczniów wybitnie uzdolnionych jest umożliwienie im bezpośrednich kontaktów, nie tylko z rówieśnikami z całej Polski, ale także z zagranicy. W 2013 Fundusz zorganizował wyjazdy na:

➤ **Międzynarodowe Forum Młodych Naukowców w Londynie (2 osoby)**

Jest to spotkanie przeznaczone dla zainteresowanych nauką maturzystów z całego świata. Biorą w nim udział osoby mające znaczne osiągnięcia w olimpiadach, konkursach i pracy naukowej. Podczas spotkania odbywają się wykłady i wizyty w różnorodnych placówkach naukowych oraz prezentacje zainteresowań badawczych poszczególnych uczestników.

➤ **Międzynarodowy Obóz Naukowy na Uniwersytecie w Getyndze (2 osoby)**

Podczas obozu prowadzone są zajęcia laboratoryjne pod opieką wybitnych niemieckich naukowców, a uczestnicy mają szansę realizowania w międzynarodowym zespole samodzielnego projektu badawczego. Pozwala to nie tylko na zapoznanie się z najnowocześniejszym warsztatem pracy chemika czy fizyka, ale również uczy współpracy w grupie, niezwykle cennej w świecie współczesnej nauki.

➤ **Europejski Obóz Kosmiczny w Andoya – Norwegia (2 osoby)**

Obóz ma charakter międzynarodowy i organizowany jest w bazie raketowej położonej za kręgiem polarnym. Kilkuosobowe grupy uczestników z różnych krajów wspólnie przygotowują projekt badawczy, którego zwieńczeniem jest wystrzelenie na orbitę niewielkiej rakiety-sondy, skonstruowanej przez uczestników. Obóz przeznaczony jest dla uczniów liceów zainteresowanych przede wszystkim fizyką i astronomią.

➤ **Massachusetts Institute of Technology (2 osoby)**

Były to warsztaty badawcze w zakresie nauk ścisłych, technicznych i przyrodniczych – **Research Science Institute**, w **Massachusetts Institute of Technology (MIT) w Cambridge (USA)** i w innych uczelniach na obszarze Bostonu. Warsztaty trwają sześć tygodni.

Platforma

Platforma e-learningowa (zbudowana w nieodpłatnym środowisku Moodle) została uruchomiona latem 2012 roku, w celu zwiększenia dostępności oferty edukacyjnej dla uczestników programu Funduszu. Uczestnicy kursów mogą zdalnie brać udział w zajęciach, dyskutować, pobierać materiały, przysyłać prace domowe i kontaktować się z prowadzącymi w dowolnym czasie i w dowolnym tempie. Z tych samych powodów wielu wolontariuszom Funduszu łatwiej będzie zaangażować się w prowadzenie zajęć, czy konsultacji. Dla prowadzących zajęcia uruchomiony został kurs testowy i forum, na którym mogli wypróbować dostępne narzędzia i zastanowić się jakiego rodzaju zajęcia dla młodzieży uzdolnionej warto w tej formule przeprowadzać. Przygotowania do uruchomienia platformy obejmowały między innymi konsultacje z ekspertami COME na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie Moodle jest używany od wielu lat.

Pierwsze, pilotażowe kursy dla uczestników Programu zostały uruchomione w listopadzie i grudniu 2012 roku. Do końca roku kalendarzowego do serwisu zapisała się ponad setka użytkowników, z czego trzy czwarte stanowili uczestnicy programu, a jedna czwarta to wolontariusze prowadzący kursy lub planujący poprowadzenie kursu w przyszłości. Zimą i wiosną 2013 dopisało się kolejnych kilkudziesięciu uczestników.

Do końca roku ruszyło 6 kursów z różnych dziedzin: logiki, matematyki, bibliistyki, antropologii, czytania średniowiecznych tekstów źródłowych i czytania współczesnych tekstów naukowych (prestiżowych publikacji w języku angielskim). Prowadzący to dawni uczestnicy programu pomocy wybitnie uzdolnionym, z doświadczeniem w prowadzeniu zajęć. Wśród nich są pracownicy naukowcy i studenci.

Zaletą uruchomienia kursów internetowych jest umożliwienie podopiecznym Funduszu uczestnictwa w zajęciach ze znakomitymi młodymi naukowcami, którzy pracują lub studiuje poza Polską. Tak było w przypadku kursu z logiki, którego autorem jest dr Rafał Urbaniak, filozof z Ghent University w Belgii, i kursu z bibliistyki, którego autorem jest ks. dr Stanisław Adamiak z Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie.

Dodatkową zaletą platformy jest możliwość wygodnego udostępniania materiałów uczestnikom kursów. Platforma gwarantuje całkowitą legalność takich publikacji, co jest dziś kwestią nietrywialną w praktyce pracy akademickiej. Były to na przykład skany tekstów źródłowych i wybrane artykuły z najpoważniejszych czasopism naukowych, do których uczniowie nie mają bezpłatnego dostępu – poza bibliotekami uczelnianymi w dużych miastach. Równocześnie w ramach kursów promowany był internetowy dostęp do literatury naukowej w czasopismach i bazach *Open Access* – rzecz niezwykle ważna dla adeptów nauki, zwłaszcza w niektórych dziedzinach.

Prenumerata czasopism

W celu upowszechnienia osiągnięć nauki i poszerzenia zainteresowań uczestników Programu nauką i sztuką Fundusz zapewnia uczestnikom Programu prenumeratę czasopism naukowych i popularno-naukowych oraz dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych o sztuce i literaturze.

- ***Świat Nauki*** dla uczniów III klas gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych zainteresowanych naukami ścisłymi i przyrodniczymi
- ***Zeszyty Literackie*** dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych
- ***Deltę*** dla uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi
- ***Twoją Muzę*** dla wszystkich uczestników programu o uzdolnieniach muzycznych oraz dla części o uzdolnieniach baletowych i plastycznych
- ***Wiedzę i Życie*** dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjów o uzdolnieniach poznawczych oraz dla części uzdolnionych baletowo i plastycznie
- ***Mówią Wieki*** dla uczniów zainteresowanych historią

Działania na rzecz systemowego wsparcia dla uczniów wybitnie zdolnych

Przedstawiciele Funduszu wypowiadają się podczas konferencji i sympozjów oraz w mediach (prasa, radio, internet) starając się przybliżyć problematykę wybitnych uzdolnień, zwracając uwagę na potrzeby i zagrożenia związane z funkcjonowaniem uczniów wybitnie zdolnych w systemie edukacji.

W 2011 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej rozpoczęło prace nad projektem Opracowanie i wdrażanie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym finansowanego ze środków UE. W ramach projektu powołano grupę ekspertów, których zadaniem było przygotowanie oceny sytuacji oraz założeń systemu. W 20-osobowym gronie ekspertów znalazło się dwoje członków Funduszu, dawnych stypendystów: Marcin Braun, matematyk, autor podręczników, oraz Maria Mach – dyrektor Biura. Oboje mieli znaczący wpływ na przygotowanie wspólnego stanowiska ekspertów, będącego efektem rocznej pracy. Prace nad realizacją projektu zostały przekazane Ośrodkowi Rozwoju Edukacji, który nie wyraził zainteresowania dalszą współpracą z Funduszem. W ramach projektu Marcin Braun i Maria Mach przygotowali do druku krótki poradnik dla nauczycieli i rodziców *Zdolne dziecko. Pierwsza pomoc*. Autorzy zachowali prawa do wydania poradnika niezależnie od działań MEN i został on opublikowany nakładem Funduszu.

Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”

Ble, ble, ble

Projekt „Pierwszy tutor”

Ble, ble, ble

Zarządzanie projektem PO KL

Oprócz zarządzania projektem dopisz coś o zakupie pomocy naukowych z PO KL

Sprawozdanie finansowe

Dochody i wydatki Funduszu w 2013

DOCHODY

		dochody
1	MEN – Instytucja Pośrednicząca PO KL	403.737,13
2	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	477.820,00
3	Ministerstwo Edukacji Narodowej	237.972,75
4	Fundacja PZU	750.000,00
5	Wpływy od różnych instytucji	122.000,00
6	1% opp	132.051,05
7	Darowizny osób indywidualnych, zapis spadkowy, odsetki bankowe	1.594.02,26

WYDATKI

	Ogółem koszty realizacji programu w roku 2013 wyniosły w tym między innymi:	
I	Program pomocy wybitnie uzdolnionym	
1	Specjalistyczne warsztaty badawcze	334.992,96
2	Seminaria humanistyczne	73.950,38
3	Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe	516.426,39
4	Stáže badawcze	131.122,49
5	Koncerty	64.657,39
6	Wystawy plastyczne	25.658,25
7	Wielodyscyplinarne spotkania stypendystów otrzymujących nominacje	99.061,07
8	Stypendia celowe, dofinansowanie udziału w kursach i konkursach	236.630,00
9	Konkurs Prac Młodych Naukowców UE	96.171,25
10	Spotkanie tutorów	15.335,00
11	Wyjazdy zagraniczne	110.598,30
12	Platforma	22.933,92
13	Prenumerata czasopism popularno – naukowych i kulturalnych	37.620,37
14	Inne świadczenia na rzecz uczestników programu, Projekt „Młodzi Badacze” i „Pierwszy Tutor”	17.444,16
15	Opracowanie programu, ewaluacja i promocja	33.659,22
16	Zarządzanie projektem POKL, zakup pomocy naukowych ze środków POKL	126.037,38
II	Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”	53.549,28
III	Koszty organizacji i obsługi realizowanych programów	260.979,79

IV	Wartość nieodpłatnej pracy naukowców i wolontariuszy oraz darowizn w formie różnych świadczeń rzeczowych	348.930,00
-----------	---	------------